

บทคัดย่อ

รัฐบาลไทยตั้งแต่ปี 2531/1988 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันมีนโยบายและการดำเนินนโยบายต่อพม่า เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือเป็นนโยบายที่มุ่งให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับพม่าเป็นหลัก ทั้งที่ในแต่ละรัฐบาลต่างก็เผชิญกับปัญหาความขัดแย้งกับรัฐบาลพม่า ซึ่งส่วนใหญ่ฝ่ายพม่าเป็นฝ่ายกดดันไทย

ปัจจัยอันเป็นที่สำคัญของนโยบายและการดำเนินนโยบายเชิงบวกต่อพม่า คือ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างภาครัฐกับกลุ่มธุรกิจ โดยกลุ่มธุรกิจจำแนกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มธุรกิจการค้าและการลงทุนจากจังหวัดชายแดนไทย-พม่า และ 2) กลุ่มธุรกิจการค้าและการลงทุนจากนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-พม่า

ส่วนช่องทางการแสดงบทบาทต่างๆ ของกลุ่มธุรกิจในกระบวนการกำหนดนโยบายความสัมพันธ์ไทย-พมานั้น ได้ดำเนินการผ่านสถาบันทางธุรกิจเป็นหลัก โดยเฉพาะหอการค้าจังหวัดและหอการค้าไทย และการใช้บทบาทส่วนบุคคลของนักธุรกิจรายต่างๆ โดยเครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มธุรกิจมี 4 รูปแบบหลัก คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจกับนายทหาร นักธุรกิจกับนักการเมือง การสร้างเครือข่ายระหว่างนักธุรกิจด้วยกันเอง และแบบสุดท้ายคือการเข้าไปมีความสัมพันธ์ทับซ้อนกับอำนาจรัฐ คือ การเป็นทั้งนักธุรกิจและนักการเมือง หรือนักธุรกิจและนายทหารในขณะเดียวกัน เพื่อเข้าถึงอำนาจในการกำหนดและดำเนินนโยบายโดยตรง

หอการค้าจังหวัดได้แสดงบทบาทสูงในการเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไทย-พม่าด้านเศรษฐกิจ ในบางครั้งได้แสดงบทบาท “ข้ามรัฐ” หรือ “ลัดรัฐ” ในการปฏิสัมพันธ์กับพม่า โดยที่รัฐไม่เข้ามาควบคุมหรือแทรกแซงแต่กลับสนับสนุนบทบาทต่างๆ เหล่านี้ของกลุ่มธุรกิจ สะท้อนถึงการเปิดกว้างให้กลุ่มธุรกิจเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย โดยเฉพาะในบริบทด้านเศรษฐกิจ

ABSTRACT

Every Thai government since 1988 has pursued the policy towards Myanmar in the same direction. That is they consistently maintained business relations with Myanmar despite encountering continuous conflicts with the Burmese military regime, who predominantly put pressure to Thailand.

The key factor from which the policy and the policy implementation towards Myanmar was derived was the mutual economic benefits of the government and the business sector, which could be divided into 2 groups; the traders and investors in Thailand-Myanmar border provinces and those from outside border provincial areas.

The common channels developed by the business sector to play a part in the Thailand's policy-making process towards Myanmar were mainly through business bodies, particularly, the Provincial Chambers of Commerce and the Thai Chamber of Commerce, and through their individual course of action. The networks made by both collective and individual business entities could be clarified into 4 patterns; making networks with military bureaucrats, with politicians and with other business partners. And the last pattern was that they sought to exploit the state power by being parts of the state apparatus in form of businessman-politician or businessman-military in order to gain direct access in the policy-making and policy implementation towards Myanmar.

The Border Provincial Chambers of Commerce played crucial roles in monitoring Thai-Burmese economic relations. Occasionally, these business entities made direct deal with the Burmese government, 'bypassing' the state. Yet the Thai government made no control or intervention of such relations. Instead, it appeared to increasingly encourage them to share and combine their visions into policy-making process within the context of business interests.